

AFP / GERGELY BOTAR

LENGYELORSZÁG ÉS AZ EU | KORMÁNYÁTALAKÍTÁS | MAGYAR PÉLDA |

Orbán Viktor és Mateusz Morawiecki a budapesti Parlament előtti katonai dízsorfalnál. *Együtt harcol s issza borát*

Varsói pávatánc

Kevésbé hangosan, de változatlan határozottsággal járhatja a kormányátalakítás után a magyarok által kitaposott illiberális utat Lengyelország. Mateusz Morawiecki új kormányfő félreértésen alapuló nevezte az igazságügyi reform miatt Varsó ellen indított eljárást.

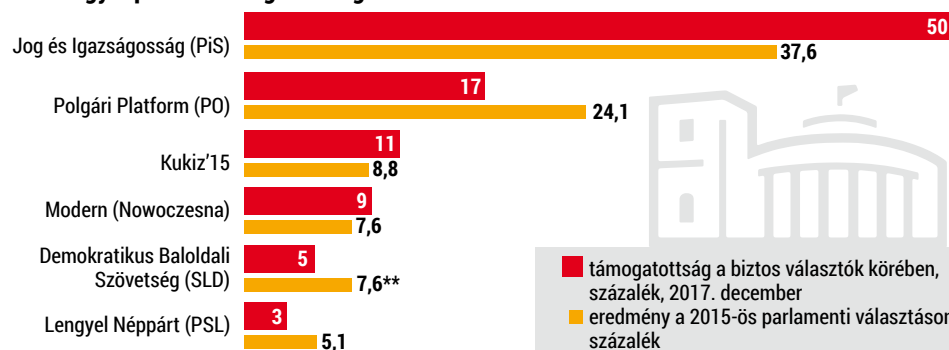
Mester és tanítványa találkozójának minősítette a Gazeta Wyborcza lengyel liberális napilap Mateusz Morawiecki lengyel miniszterelnök január eleji tárgyalását Orbán Viktorral. Aminek még nagyobb hangsúlyt ad, hogy korábban az új lengyel kormányfők első külföldi útja kétoldalú megbeszélésre Brüsszelbe vagy Berlinbe vezetett, a Beata Szydło helyére lépett, 49 éves Morawiecki viszont Budapestet választotta. Ahol támogatást remélt és kapott, hiszen Lengyelország ugyanúgy a szuverenitásának elsőbbségét hangsúlyozza az EU-val folytatott vitájában, ahogyan Magyarország. Kettejük EU-ellenes „szabadságharc” párhuzamosan zajlik azóta, hogy a 2015-ös lengyel parlamenti választáson egyedül is többséget szerzett a jobboldali konzervatív Jog és Igazságosság (PiS) párt, amelynek elnöke, Jarosław

Kaczyński soha nem titkolta, hogy az EU-ban Orbán által félmjelzett illiberális útra akar lépni.

A lengyel–magyar véd- és dac-szövetségre szükség is lehet, mert az óév utolsó napjaiban az Európai Bizottság (EB) elindította a lissza-

boni szerződés hetedik cikkelye alapján az eljárást Lengyelország ellen. Az eddig még soha nem alkalmazott folyamat végén elvileg megvonhatják Varsó szavazati jogát, de Orbán Viktor többször hangsúlyozta, Budapest megvétozza

■ A lengyel pártok támogatottsága*

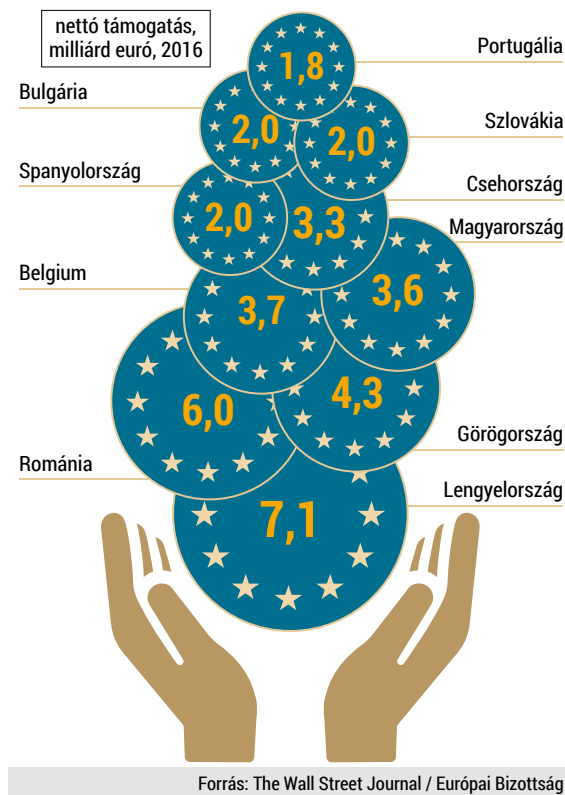
■ támogatottság a biztos választók körében, százalék, 2017. december
 ■ eredmény a 2015-ös parlamenti választáson, százalék

*A parlamentbe jutáshoz a szavazatok 5 százalékát meg kell szerezni.

** Az SLD több párttal indult választási koalícióban, amelynek ezért 8 százalék volt a bejutási küszöb.

Forrás: Kantar Public

■ Az Európai Unió legnagyobb haszonélvezői

Forrás: The Wall Street Journal / Európai Bizottság

a döntést, amihez a többi 27 tagállam konszenzusa kell. Második külföldi útján, a múlt héten Morawiecki Jean-Claude Junckerrel, az EB luxemburgi elnökével tárgyalt, s a vacsora alatti megbeszélésüket „barátinak” és „konstruktívnak” minősítették. Ami a régi szocialista idők szóhasználatában, s a jelek szerint a mai brüsszeli zsargonban is azt jelenti, hogy az álláspontok szemernyit sem közeledtek.

A jól fizető bankári állását a politikai pályafutásért feladó, előbb fejlesztési, majd pénzügyminiszter, egy hónapja pedig kormányfő Morawiecki papíron technokrata. Ám ideológiáját tekintve Kaczynski nacionalizmusát vallja, beleértve azt is, hogy a lengyel igazságszolgáltatásból szerintük éppen a Brüsszel által kifogásolt bírósági reformmal lehet kiüzni a kommunizmus még mindig ott lappangó szellemét (HVG, 2017. december 14.). Ezt próbálta elmagyarázni Junckernek, de a jelek szerint nem túl sok sikerrel. Morawiecki úgy véli, Brüsszel kifogásai félreértéseken alapulnak, ezért nem számít arra, hogy a jogállamisággal kapcsolatos vitájuk a közeljövőben megoldódik. A helyzetről Morawiecki és Juncker február végéig még újra tárgyal, mielőtt az EB, illetve a hetedik cikkely alapján elindult eljárást támogató EU-tagállamok márciusban döntenének a folyamat következő lépéseiről.

A jelek szerint Varsó aligha fog meghátrálni – ahogy Morawiecki Budapesten Orbánnal összhangban utasította el a menekültkvótákat is –, de a Brüsszellel folytatott vitájának heve csillapodhat. Néhány órával a Junckerrel elköltött vacsorája előtt ugyanis még Varsóban a miniszterelnök bemutatta kormányának új tagjait. Távozott a kabinetből az EU-val vívott csata két leghangosabb harcosa, Witold Waszczykowski külügyminiszter és Antoni Macierewicz, a védelmi tárca vezetője, míg a decemberben lecserélt Szydło a külön neki létrehozott, szociális ügyekért felelős miniszterelnök-helyettesi pozíciót kapta kárpótlásként.

Macierewicz pedig – akinek leváltását a vele gyakran összetűző, önálló hatalmi tényezővé

válni igyekvő Andrzej Duda államfő is sürgette – azzal vigasztalódhat, hogy a Lech Kaczynski államfő vezette delegáció 2010-es szomszoki légi katasztrófáját kivizsgáló bizottság vezetőjeként kedvenc összeesküvés-elméletén dolgozhat tovább. Az ikertestvére tragikus halálát az általa létrehozni kívánt negyedik köztársaság egyik legfontosabb eredetmítségévé emelő Jarosław Kaczynski támogatásával Macierewicz orosz merényletnek tartja ugyanis a kormánygép lezuhanását, aminek eltussolásában szerinte Donald Tusk, a PiS fő ellenségének számító Polgári Platform (PO) akkori miniszterelnöke is bűnös. Kikerült a kormányból Jan Szyszko környezetvédelmi miniszter is, aki a Bialowiezai Nemzeti Parkban, Európa utolsó őserdejében folytatott fakitermelés ügyében az Európai Bíróságnak a kivágásokat leállító ítéletével is szembezálló lengyel álláspontot képviselte.

A kormányátalakítás során Morawiecki embereinek kezében maradtak a gazdasági pozíciók, az alkotmányos státusát tekintve csupán egyszerű parlamenti képviselő Kaczynski viszont megőrizte az ellenőrzését a fontos politikai posztok fölött. A Morawiecki által a miniszterelnöki kinevezéséig irányított két tárcánál a korábbi

helyettesei veszik át a feladatot, így lesz Teresa Czerwinska a pénzügy-, Jerzy Kwiecinski pedig a fejlesztési miniszter. A külügyminisztérium élére a minimális diplomáciai tapasztalattal bíró politológus, a Varsói Egyetem volt professzora, Jacek Czaputowicz került, akit a PiS vezetői által szenvedélyesen utált PO-párti korábbi külügyminiszter, Radosław Sikorski hazafinak nevezett.

A védelmi tárca új gazdája Mariusz Blaszczak volt belügyminiszter, ő az általa a legnagyobb élő politikusnak nevezett Kaczynski minden rezdülését követi, és azon kevesek közé tartozik, akikkel a PiS-vezér a fiatalabb generációból tegeződik. Blaszczak a menekültkvóták elutasításának élharcosa, s azzal érvel, hogy Lengyelország biztonsága kerül veszélybe, ha muszlim migránsokat engednek be. A belügyminisztérium új irányítója, Joachim Brudziński az alsóház, a szejm alelnöki posztjáról érkezik, és Kaczynski egyik legfőbb bizalmasa, aki gyakran jár együtt pecázni a pártelnökökkel. Azt, hogy Varsó álláspontja a legfelső bíróság 83 tagjának legalább a harmadát lecserélő reformmal kapcsolatban aligha változik, jelzi, hogy helyén maradt az átalkítás kidolgozója, Zbigniew Ziobro igazságügyi miniszter. Aki szerint a brüsszeli döntésnek semmi köze a jogállamiság féltéséhez, hanem szintiszta politika, s hangsúlyozta, hogy a reformot végrehajtják.

A lengyel hajthatatlanságot és a kilátásba helyezett magyar vétót látva elemzők szerint Brüsszel, ha a példastatuálás szándékával végigviszi is a hetedik cikkely eljárást – és azt megindítja Magyarország ellen is –, más eszközökkel próbálhatja lekényszeríteni az illiberális útról Varsót (és Budapestet). Több nettó befizető tagállam vezető politikusa is sürgetik, hogy az EU elveire fittyet hányó, a közösségi büdzsét pénzkiaadó automatának tekintő tagállamoknak juttatott támogatást csökkentsék a 2021-ben induló hétéves költségvetési ciklusban, amelyről májusban kezdődnek a tárgyalások. Indokként az szolgálhat, hogy az évi mintegy 140 milliárd eurós költségvetésben 13 milliárdos lyukat üthet a Brexit.

a varsói kormány önbizalommal szállhat szembe Brüsszellel, mert a hátszorga biztos

TOMASZ KONCEWICZ LENGYEL PROFESSZOR | KACZYNSKIRÓL

Mivel azonban az aprólékos alkukkal kialakított büdzsé elfogadása is konszenzust kíván, Juncker fölvetette, hogy a megvonás helyett a szabályok betartását többlettámogatással honorálnák az érintett országoknál, ami bizarr ötletnek tűnik. Brüsszelben attól is tartanak, hogy az EU-támogatások megvonását Kaczyński és Orbán az unióellenes retorikájukban hatékonyan tudnák felhasználni. Az Európai Tanács elnökeként a lengyel belpolitikába eddig csak óvatosan beleszóló Donald Tusk a Tygodnik Powszechny hetilapnak adott interjújában úgy vélte, Kaczyńskit, illetve a PiS-kormányt csak a pénz tartja bent az EU-ban, s ha az elapad, akkor akár a kilépést is meggondolhatják. Lengyelország ugyanis az EU-pénzek legnagyobb hasznélvezője, 2016-ban 7,1 milliárd euróval többet kapott, mint amennyit befizetett.

A varsói kormány önbizalommal szállhat szembe Brüsszellel, mert a hátszája biztos. A közvélemény-kutatások a népszerű szociális intézkedéseket hozó PiS egyre nagyobb fölénnyel mutatják, amit segít az ellenzék ziláltsága is. A hatalomból való kiesése óta mélyrepülésben lévő PO és a liberálisok új reménységeként görcsösen próbálkozó Modern (Nowoczesna) nevű párt legalább annyit küzd egymással az ellenzék vezető szerepéért, mint a kormánnyal. Legutóbb az abortusz ügyében járták le magukat.

A művi terhességmegszakítás liberalizálásáról szóló állampolgári kezdeményezés a múlt héten azért nem kerülhetett a szjejm illetékes bizottságához, mert a két párt 39 képviselője tartózkodott vagy meg sem jelent a szavazásnál, pedig a PiS 58 törvényhozója támogatta a kezdeményezést. A PO három képviselője nemmel szavazott, őket a frakcióból és a pártból is kizárták. A Nowoczesna három törvényhozója pedig pártjuk érdektelensége miatti felháborodásában egy hónapra felfüggesztette tagságát a frakcióban. És közben eljutott a bizottsági fázisba az az ellenjavaslat, amely tovább szigorítaná Európa már most is legkeményebb abortusztörvényét. ■

A biztonság ára

A jogállam, a szabadság és a független bíróságok helyett a stabilitás és a szociális biztonság számít a lengyeleknek és a magyaroknak, ez segíti Kaczyński és Orbán rendszerét – mondta a HVG-nek a lengyel Tomasz Koncewicz, a Princeton Egyetem professzora.

Tomasz Koncewicz

■ **A közvélemény-kutatásokban nagyobb fölénnyel vezet a Jog és Igazságosság (PiS) párt, mint amennyivel megnyerte a 2015-ös választást. Minek tulajdonítható, hogy minden politikai vihar ellenére nő a népszerűsége?**

Nem lehet egy okot megnevezni, de a legfontosabb, hogy az embereknek nyolc év alatt elégük lett a Polgári Platformból (PO). A 2015-ös választáson sokan nem mentek el szavazni, a PiS támogatói azonban rendkívül fegyelmezettek, minden körülmények között voksoltak. A másik tényező, hogy a lengyel társadalom nagyon passzív. Az abortusz szigorítása és a legfelső bíróság átalakítása elleni tüntetések kivételek voltak, amelyek erősítik

a szabályt. Az utóbbi két évben egyre többen ismerik fel, mi történik az országban. Kezdi látni, hogy a kormány elfoglalja az államot, ahogy Magyarországon is tette, intézményről intézményre. Amikor tüntetés van, akkor a PiS hátrálép, és vár a megfelelő alkalomra, hogy visszajöjjen olyan reformokkal, amelyek brutálisabbak, mint az előzőek. Ugyanezt játssza el az EU-val is.

■ **Számított egyáltalán, hogy Andrzej Duda államfő megváltotta a Brüsszel által kifogásolt igazságügyi reformot?**

A PiS úgy gondolta, a vétó még jól is jöhet, s olyan reformmal tér vissza, amely még pusztítóbb. És már senki sem fog vele törődni, mert a júliusi tüntetéseken elhasználták az energiákat, és télen amúgy sem mennek az utcára. Ráadásul a tavaly nyári energia hetek alatt eltűnt, mert a tiltakozók ráébredtek, hogy a legfelső bíróságot tulajdonképpen már el is foglalta a PiS, és a bírák a párt szája íze szerinti ítéleteket kezdték hozni. Megértették ugyanis, hogy ha nem állnak be a sorba, akkor a jövőjük forog kockán. Az emberek pedig nem fognak kimenni az utcára, mert megint átverte őket az elit, ezúttal a bírák.

■ **Ez a kiábrándultság is a kormány érdekeit szolgálja?**

Lengyelországban a bírói intézményben van a legkevesebb bizalom. Az emberek korruptnak tartják, ám a legfontosabb, hogy 1989 után a bírák nem távolodtak el attól a felfogástól, hogy a jog pallos, amivel büntetni kell. Akik a bírósághoz fordulnak, védelmezőre, pajzsra számítanak, és csalódásukban kiábrándulttá válnak. Azt remélik, hogy a bírák megvédik a jogaikat, ám ehelyett azt tapasztalják, hogy

még mindig az állam javára alkalmazták a törvényeket. Így amikor Jaroslaw Kaczynski megtámadta a bíróságokat, nem sokan álltak ki mellettük, mert az elnyomás eszközeinek tekintik azokat.

■ **De éppen az igazságügyi reform miatt indult el a hetedik cikkely alapján az eljárás Lengyelországgal szemben.**

Ez nagyon jó jel, de legyünk őszinték, ez a hajó már elment. Brüsszel soha nem tanulta meg Magyarország leckéjét. Miközben Orbán Viktor kormánya elfoglalta az intézményeket, az EU leveleket küldött, határidőket tolt ki. Ugyanez zajlott Lengyelországban, ahol már szintén elfoglalták a rendszert, s a károkozás megvalósult.

■ **Nem gondolja, hogy ha a nyomás túl erőssé válik, Kaczynski inkább otthagya az EU-t?**

Orbánnal ellentétben Kaczynski ideológus. Ha arra jut, hogy Lengyelországgal rosszul bánnak az arctalan brüsszeli eurokraták,

akkor szerinte az országnak nincs helye az unióban.

■ **Még akkor sincs, ha Lengyelország kapja a legtöbb pénzt az EU-tól?**

Orbán a barátját az egyik leggazdagabb magyar emberré tette, Kaczynskinek egy macskája van

Ez Orbán technokrata nézőpontja. Kaczynski szerint Lengyelország büszkesége megfizethetetlen. Orbán a barátját az egyik leggazdagabb magyar emberré tette, Kaczynskinek egy macskája van.

■ **A jelek szerint Kaczynski nem tudja túltenni magát ikerestvére, az államfő 2010-es halálán a szmolenszki légi katasztrófában. Ez paranoia?**

Ha meg akarjuk érteni a viselkedését, akkor egészen 1989-ig kell visszamennünk. Kaczynski úgy érezte, elárulta Lech Walesa, illetve

a kerekasztalnál ülő posztkommunisták. Ezért számára 1989 után fantomállam jött létre, Lengyelország valójában nem létezett, az igazi lengyeleket elnyomták, gúzsba kötötték. Ezért a PiS küldetése Lengyelországot visszaadni az igazi lengyeleknek, ami 2005–2007 között nem sikerült, mert a párt koalícióra kényszerült. Most viszont mindent megvalósíthat, ami a paranoid elképzelésében szerepel. A céljai eléréséhez mítoszok kellene, és Szmolenszk az egyik legfontosabb, amelyre az új Lengyelországot alapozhatja. Mert Lengyelországot mindig elárulták, és az ország a történelem vesztesei közé tartozott. Most viszont én, Kaczynski azt mondom, ebből elég volt, és visszahagyom Lengyelországnak a jogos helyét a történelemben.

■ **Az is jellemző, hogy tüntetések főleg Varsóban és a nagyvárosokban vannak, a PiS bázisának számító vidéki régiókban pedig nincsenek.**

JAMES BLUNT
THE AFTERLOVE TOUR

2018. MÁJUS 8.
BUDAPEST ARÉNA

JEGYEK: WWW.LIVENATION.HU
JAMESBLUNT.COM

TÖBB VAN

A KÁRTYÁJÁN,
MINT GONDOLNÁ!

Jegyvásárlás 15% kedvezménnyel!

A kedvezmény február 11-ig érvényes.
Jegyvásárlás személyesen, a HVG-klubkártya felmutatásával:
Ticketpro Jegyközpont, 1143 Budapest, Ilka utca 2-4.
Online jegyvásárlás (a HVG-klubkártya sorszámmal): www.ticketpro.hu
☎ 0614362045   🌐 hvgklubkartya.hu   📱 fb.com/hvgklubkartya

A vidék Lengyelországnak az a része, ahol a PiS által elfoglalt köztvé uralkodik. Az pedig világos üzenetet közvetít: visszaadjuk az országotokat, küzdünk a korrump elit ellen, megtesszük azt, amit senki más az utóbbi negyedszázadban, hát bízzatok bennünk. Még az olyan alapvető tényeket is manipulálják, hogy hányan és miért mentek az utcákra. Virtuális valóságot hoznak létre, ami ezen tömegek számára valósággá válik. Az üzenetek kitarotán záporoznak, és azokban profi módon érik el, hogy a magukat az átalakulás veszteseinek tartók erőt merítsenek Kaczynskiból és a narratívájából.

■ **Aligha segít, hogy az ellenzékben lévő PO és a Modern (Nowoczesna) nevű párt képtelenek tünik szövetséget kötni egymással. Mi ennek az oka?**

Azt hiszem, a PO teljesen hiteltelenné vált. Nyolc évük volt arra, hogy komoly reformokat hozzanak, és új pályára állítsák Lengyelországot, ehelyett csupán menedzselték azt. Elitistákká váltak, akik nem törődtek a magukat a változások veszteseinek érzőkkel. Ezt csak megerősítette a kirobbant lehallgatási botrány, ami Kaczynski számára fantasztikus lehetőséget adott azon állításának megerősítésére, hogy Lengyelországot átszötte a korrupció. A jövő a Nowoczesna lehet az új vezetőjével, s igazi liberális erőt hozhatnak létre.

■ **Mindez együtt megmagyarázza, mi történt 2015-ben, és tart azóta is?**

2015-ben az emberek azt mondták, elégük van, ne csak a kormányt változtassuk meg, hanem a politikát is. Azt gondolták, már bent vagyunk az EU-ban, biztonságban vagyunk, próbáljunk ki egy új dolgot. Most viszont a választásunkkal kell együtt élni. Az is érdekes, miként változtak meg az emberek preferenciái az eltelt bő negyedszázadban Lengyelországban és Magyarországon. 1989-ben a jogállam, a szabadság és a független igazságszolgáltatás tartoztak közéjük. 27 év elteltével minden a szociális és gazdasági biztonságról szól. Vagyis az emberek elfogadják a kevesebb szabadságot a nagyobb stabilitásért és szociális biztonságért cserébe. ■

NAGY GÁBOR

AFP / JOHN MACDOUGALL

GYŰLÖLETBESZÉD | NÉMETORSZÁGI TILALOM | PÉNZBÍRSÁG

Törvénytől sújtva

A jogszabályok betartásával akarja kiirtani a gyűlöletbeszédet az internetről Németország, amely a közösségi médiaszolgáltatókat kötelezi a nemkívánatos tartalmak eltávolítására.

ha valami nem garantáltan támadhatatlan, akkor biztos, ami biztos alapon inkább törlik a bejegyzést

Cenzúra, visszatért a Stasi, vége a véleménynyilvánítás szabadságának, diktatúra – ilyen és ehhez hasonló felháborodott kommentárok kísérték Németországban a január elsejei hatállyal életbe léptetett új jogszabályt. Az előző parlament egyik utolsó akciójaként elfogadott Törvény a jogérvényesítés megjavítására a közösségi médiában elnevezésű szabályozás az év elejétől máris éreztette hatását: több felhasználó Facebook-bejegyzését törölték, ugyanígy jártak a Twitteren a gondolataikat megosztók, ott még egy időre ki is tiltották őket. A korlátlan szabadságot ígérő közösségi hálózatok – legalábbis Németországban – hirtelen korlátokba ütköztek és ütköznek.

Mivel pedig az érintettek közül az egyik első éppen Beatrix von Storch, a parlamentbe most bekerült Alternatíva Németországnak (AfD) párt prominense volt, a dolog egyből politikai felhangokat is kapott. Ráadásul a Von Storch utáni

második kitiltott a párt frakcióvezetője, Alice Weidel lett, így aztán Alexander Gauland, a jobboldali populista párt elnöke tele torokkal hirdethette: visszatért az NDK hírhedt állambiztonsági szolgálata, a Stasi. De diktatúráról beszélt a hírhedt Springer-féle bulvárlap, a Bild Zeitung főszerkesztője is, azok pedig, akik Magyarországon a kormánypárti sajtóból tájékozódnak a világ dolgairól, megtudhatták, hogy Németországban immár teljes körű lett az állami cenzúra.

Mindezek fényében érdemes felidézni a törvény keletkezésének történetét és tartalmát. Németországban, csakúgy, mint sok helyütt a világban, az internet, a közösségi média nem csupán újfajta szabadságot és tájékozódási lehetőséget hozott magával, hanem a gyűlöletbeszéd soha nem tapasztalt elterjedését is. Amit például eddig kisebbség elleni uszításban, zsidózásban, cigányozásban, négerezésben leginkább csak szűk körben, a haverokkal a kocsmá-